

Mart, Maffin ja mood

Multitalent Mart Sander (52) rändab ajas tagasi, lapates oma pildialbumit. Pealinna poisi lapsepõlve märksõnadeks on ema õmmeldud uhked riided, eesel Maffin, Kadrioru, aga ka esinemishirm ja fotograafia.

MÄLESTUS ESIMESEST SÜNNIPÄEVAST

Mardi esimene studiofoto ajast, kui ta veel aastanegi polnud. Selle tegemisest 1968. aastal ei mäleta ta mitte midagi, kuid oma esimest sünnipäeva mäletab väga hästi: "Kuna minul veel sõpru ei olnud, kutsusid ema-isa oma sõpru. Ühel hetkel tõmbas pidu tuurid üles, aga leiti, et laps tahab ju magada! Mäletan, et mind tõsteti akna kaudu välja - elasime esimesel korrusel - ja viidi vastasmajja naabrinaise juurde magama - tema ise oli ju ka peol. Tädi Aimel oli endal kaks tütart, minust paar aastat vanemad, kes täiega magasid. Aga mina lõugasin. Sain aru, et toimub midagi lahedat, aga minust tahetakse lahti saada!"

ARMSAIMA LELUGA

Mart ütleb, et ta ei ole kunagi olnud tohutu mänguasjasõber, aga Maffin oli unustamatu eesel. Ta sai oma nime toonase ETV lastesaate eesli järgi. Mart sai hiljem teada, et see nimi oli omakorda "laenatud" BBC lasteprogrammist, kus seikles Muffin the Mule. "Maafin (nii hääldab nime Mart) oli mul alati kaasas, aga kuna selliste karvaste täispuhutavate mänguasjade eluiga oli lühike, hakkas Maafin varsti lekkima ja isa pidi teda siit-sealt liimima. Aga siis hakkasid tal karvad ära tulema ja Maafinist sai kole piimkollane kummist plönn..."

Ühel hommikul Maafinit enam ei olnud - vanemad olid ta ära visanud. Mart valas kibedaid pisaraid, aga lõpuks leppis. Et last lohutada, võeti perre kassipoeg. Vahelduva eduga on nii kassid kui koerad Mardil olnud tänaseni. Foto on tehtud aastal 1970.

KADRIORU KOHVIK JA "KÜLMTORT"

"Mäletan seda 1972. aasta krõmpsuvat pakasepäeva, mil sõitsime trammiga Kadrioru ja käisime ema-isaga Kadrioru kohvikus, kus pakuti midagi, mille nimi oli "Külmtort" ja mille maitset mäletan siiani - see oli midagi küpsisetordi taolist," räägib Mart. Edasi jalutas perekond Russalka juurde, mis on Mardile lapsest peale tohutult meeldinud. Seal seisis tänavafotograaf - neid leidis Nõukogude ajal mälestusmärkide juures. "Tahtsime teha pildi, aga mina jonnisin - mulle ei meeldinud see pussakas kasukas, mis mulle selga oli topitud! Mulle meeldis isa elegantne mantel - tahtsin hoopis sellist!"

Mart meenutab, et isa Rein oli küll lihtne tööline, kuid alati laitmatult rietatud - tänu moemaja kunstnikust emale ja Stockholmis elavale

Kroonika

15.05.2020 00:00

Anna-Maria Makko

103000

26,27

Rahvuskooper Estonia

vanaisale. Täna, professionaalse filmitegijana, on ta aga foto suhtes kriitiline: "Varem ega hiljem ei ole meie pere sellise piltniku teenuseid kasutanud. Takkajärele vaatan, et mehel ikka väga silma ei olnud. Oleks ju võinud oodata hetke, mil juhuslik möödakäija oleks kaadrist kadunud."

SEEBILÕHNALINE LOOMAAED JA IGAVENE SÄRK

Mardile meeldis endine Tallinna loomaaed. Ta meenutab: "See paiknes kusagil Lasnamäe veerul ja haises hirmsasti seebi järele. Minu meelest seal kõrval oli mingi Orto tehas. Tänapäeval tundub õudne vaadata, et tiigril ongi ainult mingi 3 x 3 meetrine tuba, kus elada."

Sel 1978. aastal tehtud fotol on Mardil seljas ema õmmeldud trendiriided. Lembi sai Moemajast halli kalevit ja tumesinist sametit või jaoks ning unikaalset Jaapani kunstsametit, millest õmmeldi särgid nii isale kui pojale. "See ei lasknud üldse õhku läbi, aga kes sellest küsis," ütleb Mart ja lisab: "Muuseas, see materjal on sõna otseses mõttes igavene, sest isa särk on tänaseni alles - ei pleegi, ei kortsu, ei kulu, ilmselt ka ei põle! Olen seda erinevatel karnevalidel kandnud, aga tänaseks olen suurem kui isa, nii et enam selga ei mahu."

JUHAN SIMM JA MART

Käik Kadrioru lossi aeda 1974. aastal on Mardil hästi meeles: "Seal oli muid skulptuure ka, aga mina olin just saanud Tallinna Muusikakeskkooli õpilaseks ja helilooja Juhan Simm tundus olevat parim, kellega poseerida. Isa oli suur värviliste diapositiivide fänn, seetõttu on mul palju värvifotosid ajast, mil fotod Eestis olid reeglina must-valged."

Muusikakeskkoolis õppis Mart viulit ja klaverit. Ta naerab: "Kui ma kunagi presidendiks saan, siis võin öelda, et see on esimene pilt, kus seisan oma töökoha ees."

PUNAPARAADIKS VALMIS

See pilt on jäädvustatud aastal 1983 Mardi esimese fotoaparaadiga, mille ta sai kümneaastasena. "Kuna tegin väga palju pilte ja ilmutasin-kinnitasin filme ning tegin fotosid ise, kasutasin reeglina must-valget materjali - värvifilmi ilmutamine oli tohutult keeruline ja nõudis palju ruumi. Seda tegin elus ainult paar korda ja tulemus oli keskpärane."

Mart seisab oma toonase kooli, Tallinna Reaalkooli ees ja valmistub klassiga minema 1. mai paraadile. "Meie olime esimene kool, kus noormehed võisid alates 7. klassist kanda mitte koolivormi ja kaelarätti, vaid lipsu ja ülikonda ning me loomulikult kasutasime seda võimalust demonstratiivselt - isegi punaparaadil!"

KUULSUSRIKKA TEE ALGUSES

18aastaselt juhtus Mardi elus palju. Mõni kuu pärast selle klõpsu tegemist 1985. aastal alustas ta tööd nii ansamblis Modern Fox kui ka Rahvusooper Estonia kooris.

"Kuna olin enda jaoks juba avastanud 1930ndad aastad, lunisin ema, et ta õmbleks mulle toonase moe järgi äärmiselt laiad püksid ja lohvaka triiksärgi," räägib ta. "Õnneks läks see väga hästi kokku 80ndate moega, nii et olin ühtaegu nii retro kui modern ja sain kõvasti poosetada. Üldiselt leian, et sain sel aastal täiskasvanuks nii juriidiliselt kui eluliselt ja sealt edasi algas mu täiskasvanupõlv."

Fotod: ERAKOGU

ANNA-MARIA MAKKO

Sarnased uudised

[FOTOD | Tõeline multitalent aastast 1967! Kas tunned ära, kellega on tegemist? \(96%\)](#)

kroonika.delfi.ee 16.05.2020